

MEGKÉRDEZTÜK

Összeomlástól tartanak a papírhulladékos piaci szereplők

2020-as első lapszámunkban kiemelten foglalkozunk a papírhulladék-ágazat jó ideje fennálló problémáival. A gondok minden ágazati szereplő számára jól láthatók, az érdeemben beavatkozni és változtatni képes állam viszont továbbra sem orvosolja az egyre súlyosbodó helyzetet. Az alábbi körinterjúban igyekeztünk feltárni a jelenlegi helyzetet, és megtudni, mire számítanak az érintettek. Öt kérdést intéztünk összeállításunk valamennyi szereplőjéhez:

ZIP-összeállítás

Panyi László ügyvezető igazgató
- Hamburger Recycling Hungary Kft.:

1. A hulladékpapír-árak 2017-től kezdve folyamatos esést produkálnak. Igen, ennek fő mozgatórugója az Európában felhalmozódott többlet hulladékpapír-mennyiség, ami a távolkeleti piacok jelentősen csökkentett átvételi mennyiségének következménye. A piaci túlkínálat az árak drasztikus és folytonos eséséhez vezetett Európában, így Magyarországon is. Nálunk a fő hazai hasznosító átvételi árai 2017 nyarához képest mostanra negyedére, ötödére estek vissza, minőség-től függően. Ezek az árak önmagukban már olyan alacsonyok, hogy semmiképpen sem ösztönözik a begyűjtés fokozására, de még a jelenlegi szint fenntartására sem - most egy piaci válság jeleit látjuk és tapasztalhatjuk.

Ilyenkor lenne fontos szerepe az állami segítségnek a begyűjtői tevékenység támogatása terén. Ezzel szemben azt látjuk, hogy az ITM csökkenteni szándékozik az ipari-kereskedelmi papírhulladék támogatására fordítandó fajlagos összeget, 5,2 Ft/kg-ról 4,1 Ft/kg-ra, ami a beszedett vonatkozó termékdíj összegének csak a negyedét teszi ki összességében.

- 1. Noha a szakma már tavaly augusztusban is a negatív helyzetre figyelmeztető jelzéseket küldött a döntéshozók, elsősorban az illetékes minisztérium felé, már részletesen taglalva a kínai importkorlátozások nyomán kelt kedvezőtlen tendenciákat, a tárca az év végi, már egyértelmű nemzetközi figyelmeztetés ellenére sem látszik karakán beavatkozást tervezni az ügyben, hogy a hazai papírgyűjtő cégek belátható időn belül kiálalhassanak a keletkezett és egyre mélyülő válságból. Mi a véleményük a kialakult helyzetről, tettek-e ilyen jelzéseket az elmúlt időszakban?*
- 2. Van-e konkrét megoldási javaslatuk jelenleg?*
- 3. A papírárak lényegében két éve zuhannak, így a szakma tisztában volt a várható eredményekkel. Milyen megelőző lépésekre volt lehetőség ebben a két esztendőben önök szerint szakmai, és milyen döntéshozói oldalról?*
- 4. Mivel az árcsökkenés hulláma még nem állt meg, a keletkezett gazdasági veszteségek kiegészültek motivációsakkal is: az egész helyzet akár még az iskolai papírgyűjtéseket is érinti, csökkent, csökkenhet a begyűjtési kedv, így a gyárakhoz is kevesebb papírhulladék kerül. Milyen helyzetet idéz elő 2020 elején ez a folyamat, és mi várható mondjuk nyár elejére, ha nem történik érdemi beavatkozás?*
- 5. Számolnak-e önök azzal, hogy a hazai papíripari logisztika esetlegesen összeomlik?*

Igen, küldtünk egyértelmű jelzéseket szakmai szövetségeken keresztül - HOSZ, CSAOSZ -, de eddig pozitív visszacsatolásra nem értesültünk.

2. Véleményünk szerint az ITM-támogatást a hulladékpapír-begyűjtőkre vonatkozóan nemhogy csökkenteni nem szabad, hanem meg kellene háromszorozni 2020-ra, de legalább is a 12-15 Ft/kg-os tartományba kellene kerülnie, hogy érdemi segítséget jelentsen a demotivált és irányt vesztett piaci szereplőknek.

Továbbá egyértelmű véleményünk, hogy jelen helyzetben a hasznosítók támogatásával szemben - nekik most nincs szükségük erre - kiemelten a telephellyel rendelkező, valós begyűjtést végző cégek pénzügyi finanszírozását kell előtérbe helyezni, és kimondottan nekik címzett támogatást kell biztosítani az ITM rendszerében.

3. Elkerülhetetlen a szembesülés azzal, hogy a fenntartható módon elképzelt gazdasági fejlődés, a körforgásos gazdaság ideája, a klímavédelem, a megcélzott 2025-ös és 2030-as eu-s vizsgagyűjtési célok eléréséért tenni is kell kormányzati szinten, nem lehet csak a gazdasági szereplőkre számítani. Ennek vannak költségei, ez elől nem lehet elbújni. Ez vonatkozik az ipari-kereskedelmi vonalra és a lakossági szelektív gyűjtésre is. Ilyen alacsony hulladékárak esetén a begyűjtés/előkezelés költsége jelentősen meghaladja a haszonanyagért

beérkező ellenértéket. Miközben a bevételek csökkennek, a begyűjtők/előkezelők költségei nőnek. A szakma erre folyamatosan figyelmeztet. A kormányzati döntéshozóknak kell sürgősen lépni, most már nincs idő tovább várni.

4. A kis és közepes begyűjtők motiválatlanok, többen közülük felfüggesztik egyes anyagáramokban a tevékenységüket, vagy akár fel is hagyják vele.

Nagy fejtörést okoz a hagyományos iskolai gyűjtés továbbvitelének kérdése. Meglehetősen költséges akció, de az iskoláktól nem lehet pénzt kérni azért, mert elvisszük tőlük a papírt a kihelyezett konténereinkben. Ők nem értik, miként fordulhat meg ennyire a helyzet a piacon – a minisztériumnak viszont értenie kell. Ha ez így folytatódik, akkor az eddigi eredményes papírviszagyűjtés károkat fog szenvedni hazánkban, és a piaci szereplők túlélő része is komoly sebeket kaphat.

5. Ami minket, a Hamburger Recycling Hungary Kft.-t illet, mi gőzerővel tovább folytatjuk tevékenységünket, és begyűjtünk, előkezelünk, beszállítunk a hasznosítókhoz, hiszen nélkülözhetetlen a másodnyersanyagok biztosítása, és különösen a csomagolási hulladékok terén társadalmilag kiemelkedően hasznos a tevékenységünk.

Szlávik Mónika környezetvédelmi tanácsadó - Tisza-Bérc Kft., a HOSZ Papírhulladék Szakosztályának vezetője:

1. Természetesen mi is többször jeleztük a gondokat, de eredménytelenül. November volt az a hónap, amikor világossá vált a szereplők számára, hogy a magyarországi, de a külföldi papírgyárak által kifizetett ár már a veszteség felé billenti őket.

2. Olyan túlkínálat keletkezett a papíripari piacon, amely rövid időn belül nem oldható meg azzal, hogy új kapacitásokat építenek. Megoldási javaslatunk csak a támogatás emelése lehet, nincs más lehetőség. Azzal pedig nem tudok azonosulni, hogy a hulladékunkat utazzassuk végig a világon – ez a körforgásos gazdasággal teljesen ellentétes.

3. Magyarországon a csomagolási hulladékból befizetett környezetvédelmi termékdíj becslések szerint jelenleg 75-82 milliárd forintot tesz ki, az összes anyagáramot tekintve. Ebből a papírhulladéokra vetített befizetett termékdíj 7,7 milliárd forint körül van – ehhez képest 1 milliárd forintot fizet ki a kormány a begyűjtőknek és hasznosítóknak tá-

Panyi László

Szlávik Mónika

Makó Balázs

mogatásra, összesen. Mondhatják azt kormányzati oldalról, hogy hulladékkezelési díjat kell kérni a kibocsátóktól, és minden megoldódik, de ez egy lassú folyamat, ráadásul eddig nem is volt rá példa, kivéve a gazdasági válság időszakát. Viszont akkor fél év alatt helyreállt a piac, most pedig egy másfél éves lefelé tartó spirálban vagyunk. Nemzetközileg már tavaly nyáron felhívták a figyelmet arra, hogy minden kormányzat egyedileg végezze el az ágazat megsegítését. Attól tartok, hogy bár papírban mindaddig nagyon jó volt a magyarországi piaci helyzet, a begyűjtési arányok drasztikus csökkenésével a vállalt éves EU-célértékeinket sem tudjuk teljesíteni, ami büntetést von maga után. Azt kellene kormányzati oldalon eldönteni, mi ér többet: kifizetjük-e a büntetést az EU felé, vagy odaadjuk a támogatást a szükségben lévő ágazatnak? Hiszen ez nem pluszkiadás, ez az a pénz, amit a hulladék-kibocsátóktól, mint kötelezettektől beszed az állam.

4. Igen, a szemléletben is gondot okozhat a kialakult helyzet. Az iskolai papírgyűjtés teljesen elmaradhat, pedig annak szemléletformálása nagyon fontos lenne, hiszen ha az üzenet jól megy át a gyerekek felé, mindegy, hogy profitorientált vagy nonprofit cég szervezi az időszakos iskolai gyűjtési akciókat, a tudatformálás a szelektív hulladékgyűjtés fontossága tekintetében, mint fő cél, megvalósul.

5. A papír tipikusan az a hulladéktípus, amiből újra papír lesz. Minden technológia adva van hozzá. De ha a kormány nem avatkozik be támogatólag, akkor ez a rendszer összedől. A hulladékpiramisban a papírgyár és az alatta dolgozó papírhulladék-kereskedők közül a nagyobbak még állnak, a kisebbek viszont már kihullottak. A piac szűkülésének volumenét még nem tudjuk megbecsülni, de nálunk több mint 30 százalékos visszaesést regisztráltunk.

Makó Balázs ügyvezető igazgató - P. M. R. Kereskedelmi, Ipari és Szolgáltató Kft.:

1. Cégünk, a P. M. R. Kft. értékesített hulladékmennyiségeinek csaknem 70 százaléka papírhulladék, ennek a hulladéktípusnak a begyűjtése ill. kezelése a fő tevékenységünk, amelyet nem szüntethetünk be, több száz partnerünket hagyunk cserben, ha a nehéz helyzetben a könnyebb utat választanánk. Ezt természetesen nem tehetjük, a majd' három évtizedes múltunkban egyszer sem fordult elő, hogy a nehéz piaci körülmények

miatt feladtuk volna valamelyik tevékenységünket. A november végén megjelent 2020-as Országos Gyűjtési és Hasznosítási Terv megjelenése után érdekképviselői szervezetünk, a HOSZ rögtön jelezte a minisztérium illetékeseinek, hogy a csomagolási papírhulladékok begyűjtésére ill. kezelésére szánt összegeket 2020-ban rendkívüli mértékben meg kell emelni a globális papírhulladékpiaci helyzet miatt, azonban érdemi választ még nem kaptunk felvetéseinkre.

2. Megoldási javaslatként csak azt látom, hogy ahhoz, hogy ne a papírhulladék legyen az új szemét, a begyűjtéssel foglalkozó vállalkozásokat támogatni kell. A kisebb begyűjtő-kezelő cégek aligha fogják ezt a válságot túlélni, ha nem nyújtanak nekik segítő kezet. Azt gondolom, nagy a döntéshozók felelőssége ebben a helyzetben.

3. Hallottunk róla, hogy jelentős piaci szereplők Európa-szerte újabb feldolgozó kapacitásokat fognak csatasorba állítani, de ez eltart egy darabig, úgyhogy igazán csak abban reménykedhetünk, hogy a távol-keleti piacok az elmúlt évben Európából vett hulladékmennyiségeket növelni fogják. Ha ez nem így lesz, akkor fájdalmas évek elé néznek a magyar piaci szereplők is.

4. Az iskolai papírhulladék-gyűjtésről most január végén még nehéz lenne jóslásokba bocsátkozni, várjuk meg, hogy a piaci árak milyen irányban változnak március közepéig. Ha azonban nem történik lényegi változás, akkor az a furcsa helyzet állhat elő, hogy nem tudjuk az intézményeket motiválni, konkrétan a vegyespapír- és a hullámkarton-hulladékok gyűjtése nem fogja megérni. Egyedül talán az újságpapírért, szórólapokért fogunk tudni fizetni a gyerekek munkáját elismerve. Természetesen érezzük a felelősségünket, nem kívánjuk a szakma több évtizedes tudatformáló munkáját lerombolni, azonban nem áll jól annyira a begyűjtői társadalom, hogy veszteségeket tudjon bevállalni. Egyelőre bizonytalan tehát, hogyan fog a tavaszi iskolai gyűjtés lezajlani...

5. Azt gondolom, hogy az egyetlen hazai hasznosítónak, a dunaújvárosi papírgyárnak sem érdeke, hogy a begyűjtési logisztika összeomljon, mindannyiunk közös érdeke, hogy a 2020-as közbeszerzések kiírásakor ne 4 Ft/kg összegért tudjunk pályázni, hanem ennek legalább háromszorosáért. Ha ezt nem tudjuk a döntéshozókkal megértetni, akkor viszont komoly veszély fenyegeti a begyűjtői rendszer létét. •

Természetesen megkerestük az illetékes tárcát is, az Innovációs és Technológiai Minisztérium sajtóosztályáról azonban a fentiekre mindössze ennyit válaszoltak:

„Az Innovációs és Technológiai Minisztérium jelenleg értékeli a kialakult helyzetet, hamarosan kialakítja álláspontját a nemzetközi szinten is felmerült kérdésben, részletesebb tájékoztatást csak ezután adhat.”